

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode
Croatian Society for Bird and Nature Protection
Poštanska adresa: Gundulićeva 19a; HR-31000 Osijek
tel: +385 31 202 796; mobil: +385 95 909 87 53

Dr. Nikola Ružinski
Državni tajnik
Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva
Ulica Republike Austrije 20
HR-10000 Zagreb

U Osijeku, 28. listopada 2010.

Predmet: Informacija o gruboj povredi pravnog postupka vezanog uz zahtjev za ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš za zahvat: navodnjavanje područja Baranja iz lateralnog kanala Kneževi Vinogradi-Zmajevac – dostavlja se

Poštovani dr. Ružinski,

Povodom objavljene Informacije o zahtjevu za ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš za zahvat: navodnjavanje područja Baranja iz lateralnog kanala Kneževi Vinogradi-Zmajevac (Klasa: UP/I 351-03/10-08/67, Ur.broj: 531-14-1-1-18-10-2) od 15. listopada 2010. godine (objavljene na stranicama Vašeg ministarstva 26. listopada) obavještavamo Vas da je u predmetnom postupku došlo do grube povrede pravnih propisa.

U navedenoj Informaciji je navedeno da je „*Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva odlučilo provesti skraćeni postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš temeljem dostavljene dokumentacije i poznatih činjenica, a u skladu s čl. 27. stav. 2. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš.*“

U navedenoj Informaciji u sažetom opisu zahvata navodi se da je:

- područje obuhvaćeno planiranim zahvatom sastavni dio **Dunavskog sektora** izvan granica Parka prirode Kopački rit **s ukupnom netto površinom poljoprivrednih parcela od 4999 ha.**
- Osnovna konceptijska rješenja sustava navodnjavanja **definirana je izgradnjom otvorene kanalske mreže** za melioracijsku odvodnju u ukupnoj dužini od 182,4 km **s lateralnim kanalom Kneževi Vinogradi-Zmajevac**
- Zbog topografije terena definirano 5 podsustava u kojima će se **razina vode održavati „stepenasto“ izgradnjom 34 ustave**
- Ostali predviđeni radovi na kanalskoj mreži su nasipavanje prikladnim materijalom uz obalu kanala u širini 5 m, produbljivanje dva kanala, uklanjanje zemljanih pregrada i postavljanje cijevnih propusta

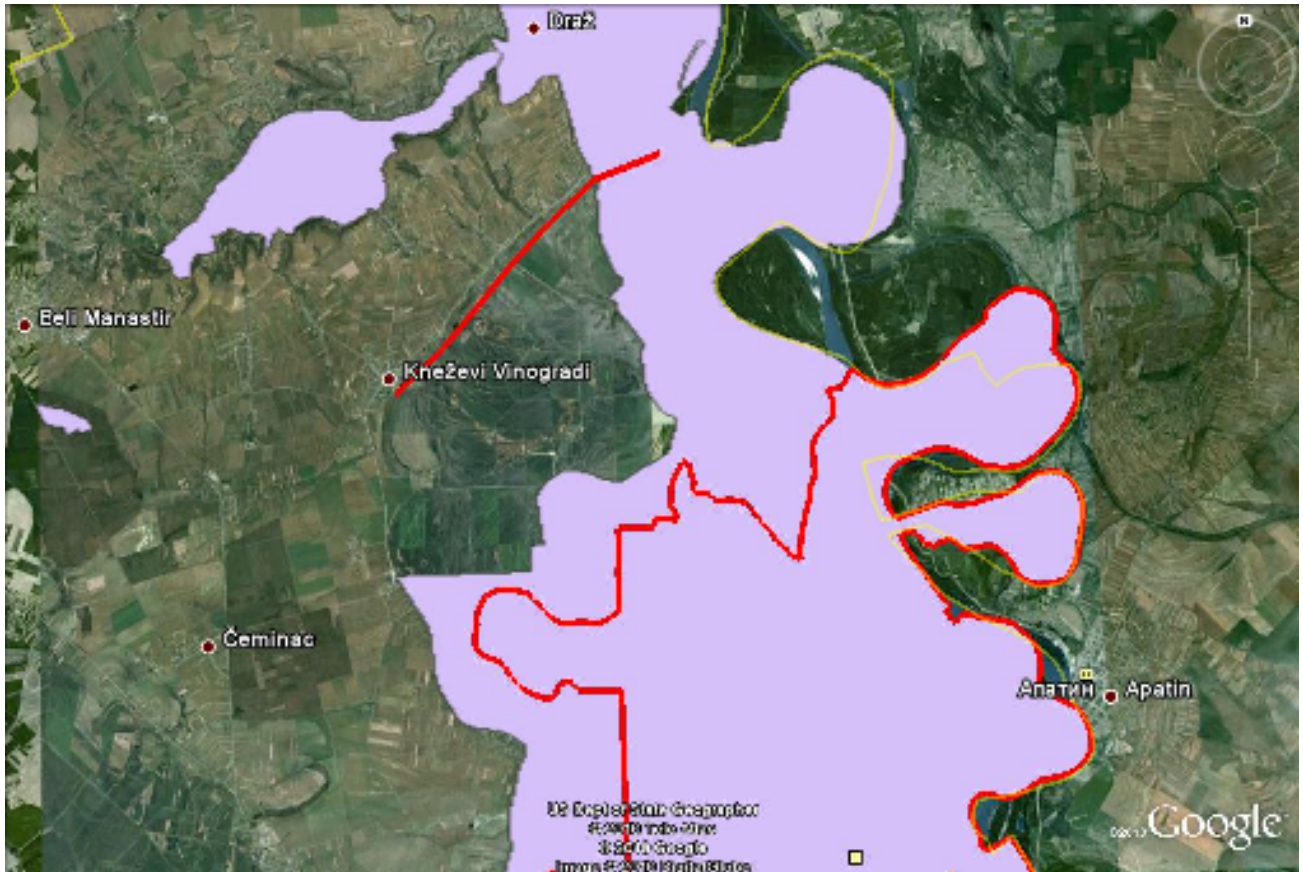
Hrvatsko društvo za zaštitu prirode želi naglasiti slijedeće dobro poznate činjenice koje bitno mijenjaju opseg i utjecaj predloženog zahvata na prirodu, okoliš i ekološku mrežu:

- 1) Područje zahvata – Dunavski rit (tj. u ovom slučaju Dunavski sektor) – predstavlja melioracijsko područje **ukupne veličine 147.17 km²** koje odvodnjava Crpna postaja Zlatna Greda smještena na sjevernom rubu Parka prirode Kopački rit uz neposrednoj blizini nasipa Zmajevac-Kopačevo (Izvor: Prostorni plan Parka prirode Kopački rit, 2006). Iako je u Infomaciji „utjecaj zahvata“ **radi izbjegavanja odgovarajuće pravne procedure vrlo praktično smanjen na „ukupnu netto površinu poljoprivrednih parcela od 4999 ha“** cjelokupno melioracijsko područje čine „netto poljoprivredne površine“ + površine postojećih melioracijskih kanala, što bitno prelazi 5000 ha, tj. **riječ je o melioracijskom području većem od 5000 ha**. Slijedom toga, zahvat se nalazi na Popisu zahvata za koje je **obvezna** procjena utjecaja na okoliš (Prilog 1 točka 26. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš).
- 2) Područje zahvata predstavlja **prirodno slijevno područje** u kojem se vode sa Banskog brda sa sjevera i sjevero-zapada slijevaju u pravcu juga i jugo-istoka prema Dunavu, pri tome prolazeći i kroz područje Parka prirode Kopački rit. Iz tih razloga predviđeni zahvat ima hidrološki (i to negativni) utjecaj na znatno veće područje od navedenih „netto 4999 ha“.
- 3) Na istočnim, jugo-istočnim i južnim granicama predloženog zahvata nalaze se tri velika područja nacionalne ekološke mreže (slika 1):
 - HR1000016 Podunavlje - donje Podravlje (predloženo kao SPA za NATURA 2000 područje)
 - HR2000394 Kopački rit (zaštićeno u kategoriji Parka prirode i Posebnog zoološkog rezervata, te predloženo kao pSCI za NATURA 2000 područje)
 - HR5000013 Drava (predloženo kao pSCI za NATURA 2000 područje)

Južni (tzv. Grabovački rit) i zapadni dijelovi područja (tzv. kanal Bodorfok) predloženog zahvata predstavlja dio nacionalne ekološke mreže HR1000016 Podunavlje - donje Podravlje (predloženo kao SPA za NATURA 2000 područje) i HR5000013 Drava (predloženog i kao pSCI za NATURA 2000 područje).

Osim toga, Park prirode Kopački rit predstavlja vlažno i močvarno područje od međunarodnog značaja, a sukladno odredbama Ramsarske konvencije svaka promjena hidroloških uvjeta i uz njih vezanih ekoloških karakteristika treba žurno biti prijavljena Uredu Ramsarske konvencije.

Iz svega navednog je potpuno jasno da je za ovaj zahvat sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša i Zakona o zaštiti prirode, te Pravilniku o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu **obvezna izrada Studije utjecaja na okoliš**, te **Glavne ocjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu**, te da je došlo do potpuno pogrešne primjene čl. 27. st. 2. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš.

Slika 1. Prostorni raspored melioracijskog područja Dunavskog sektora, parka prirode Kopački rit (jugo-istočno), nacionalne ekološke mreže i buduće NATURA 2000 područja (sivo), te planiranog lateralnog kanala (crvena linija) (Izvor: GoogleEarth, podaci o ekološkoj mreži: Državni zavod za zaštitu prirode)

- 4) Iako se iz Informacije i sažetog opisa zahvata može potpuno pogrešno zaključiti da je „sustav navodnjavanja definiran izgradnjom otvorene kanalske mreže za melioracijsku odvodnju u ukupnoj dužini od 182,4 km s **lateralnim kanalom Kneževi Vinogradi-Zmajevac**“ tj. da lateralni kanal Kneževi Vinogradi-Zmajevac već postoji, u stvarnosti to nije točno.

Lateralni kanal Kneževi Vinogradi-Zmajevac tek treba izgraditi, a on će biti smješten neposredno ispod južnih padina Banskog brda (slika 1). Njegove dimenzije su impozantne tj. riječ je o velikom građevinskom objektu. Njegov smještaj i retencijski kapacitet će izravno zadržavati svu vodu koja se slijeva s Banskog brda, a na njegovom istočnom kraju, neposredno ispod sela Zmajevac predviđena je izgradnja nove crpne stanice koja će tu vodu izravno prepumpavati prema rijeci Dunav.

Negativni utjecaj ovog kanala na postojeći hidrološki režim očituje se u prekidanju danas postojeće izravne nadzemne i podzemne hidrološke veze i protoka voda u

pravcu sjever-sjeverozapad prema jugu i jugoistoku, a samim time i će dovesti do bitnih promjena hidroloških uvjeta na području Dunavskog rita (sektora) i pripadajućih područja nacionalne i međunarodne ekološke mreže.

Planirano „stepenasto“ održavanje razine nadzemnih voda, uz izgradnju 34 nove ustave, predstavlja tako opsežan **zahvat** u prostoru koje zbog svog utjecaja na hidrološke prilike i područja ekološke mreže **mora imati** izrađenu **Glavnu ocjenu zahvata na ekološku mrežu** i odgovarajuću Studiju utjecaja na okoliš.

- 5) Već **postojeći izgrađeni melioracijski sustav i posljedične promjene hidroloških uvjeta dramatično i negativno utječu na postojeće šumske sastojine**, osobito poplavnih šuma hrasta lužnjaka, na području baranjskog Podunavlja i Parka prirode Kopački rit. Nažalost, niti Hrvatske šume, niti Javna ustanova Park prirode Kopački rit, iako zakonom nadležne i odgovorne, ovom problemu ne pridaju niti najmanje pažnje, te umjesto nužno i žurno potrebnih istraživanja hidroloških uvjeta u branjenom području poplavne doline Dunava na terenu je jedino prisutna intenzivna sječa svih sušaca i posljedično pustošenje šuma, biološke i krajobrazne raznolikosti zaštićenih područja.

Iz tih razloga izgradnja lateralnog kanala i planirano „unaprijeđenje“ melioracijske mreže **uzorkovati će dodatne i kumulativne posljedice na hidrološke uvjete** ovog područja – što je još jedan razlog za izradu odgovarajuće Glavne ocjene zahvata na ekološku mrežu i Studije utjecaja na okoliš.

Do svih ovih činjenica su mogli doći i djelatnici Vašeg ministarstva da su od nadležnih tijela zatražili odgovarajuća mišljenja.

Iz svega gore navedenog u ovom slučaju evidentna je potpuno pogrešna primjena pravnih propisa, osobito upotrebe čl. 27. st. 2. Uredbe o procjeni utjecaja na okoliš, i donošenja odluke o provođenju skraćenog postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš.

Stoga Vas, kao pravno nadležnu osobu, molimo da:

- **ukinete Odluku** Vašeg ministarstva **o provođenju skraćenog postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš**,
- da postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš vratite na početak sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša
- da od nadležnih institucija, tijela i osoba određenih posebnim propisima, osobito Ministarstva kulture i Državnog zavoda za zaštitu prirode, **zatražite odgovarajuća mišljenja sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša**

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode
Croatian Society for Bird and Nature Protection
Poštanska adresa: Gundulićeva 19a; HR-31000 Osijek
tel: +385 31 202 796; mobil: +385 95 909 87 53

Koristimo priliku da izrazimo naše zgražanje nad neprofesionalnim i nestručnim radom osoblja Vašeg ministarstva koje se, umjesto provedbe zakonskih propisa i pažljivog razmatranja i provjere činjenica, očituje u sustavnom zaobilaženju i kršenju pravnih propisa iz domene zaštite okoliša, te pogodovanju raznim državnim ili privatnim pravnim osobama i investitorima, a nauštrb nacionalnog blaga – prirode i okoliša – te održivog korištenja prirodnih dobara i interesa lokalnog stanovništva.

Kao podsjetnik navodimo samo neke projekte za koje je Vaše ministarstvo izdalo (ili su u postupku izdavanja) rješenja o prihvatljivosti zahvata na okoliš i prirodu:

- projekt regulacije rijeke Drave od ušća do Belišća (studenj 2008)
- projekt izgradnje golf igrališta na Baštijunskom brigu, u neposrednoj blizini Parka prirode Vransko jezero (srpanj 2010)
- uređenje vodnog puta rijeke Dunav kod Sotina od rkm 1321 do rkm 1325 (rujan 2010)
- projekt regulacije rijeke Save od Račinovaca do Siska (listopad 2010)
- postupak procjene SUO za farmu Gaj (Investitor: Belje d.d. – farma je bila izgrađena prije nego što je postupak ocjene SUO uopće krenuo u javni uvid)
- postupak procjene utjecaja na okoliš farme za tov svinja Sokolovac (Investitor Belje d.d. – farma je već u izgradnji iako nije proveden javni uvid i postupak procjene Studije utjecaja na okoliš) itd.

Ovakva površnost i nestručnost u radu dijela djelatnika Vašeg ministarstva bitno doprinosi općem uvjerenju javnosti o korumpiranosti državnih službenika, kao i dojmu da Hrvatska nije spremna odgovarajuće primjenjivati nacionalno i europsko zakonodavstvo, te izravno ugrožava pristup Hrvatske Europskoj Uniji. Predlažemo da razmislite o nužnim promjenama djelatnika na čelnim pozicijama Vašeg ministarstva, kao i nužnom uklanjanju nekompetentnih djelatnika iz državne administracije.

S poštovanjem

Tibor Mikuska, dipl.ing. biologije-ekologije

Cc/:

- 1) Marina Matulović-Dropulić, ministar, MZOPUG
- 2) Božo Biškupić, ministar, Ministarstvo kulture
- 3) Zoran Šikić, državni tajnik, Ministarstvo kulture
- 4) Kornelija Pintarić, ravnatelj, Uprava za zaštitu prirode, Ministarstvo kulture
- 5) Davorin Marković, ravnatelj, Državni zavod za zaštitu prirode
- 6) Javna ustanova „Park prirode Kopački rit“
- 7) Ured Delegacije Europske komisije u Zagrebu
- 8) Udruge za zaštitu prirode – svima